

SLOVENSKI

Poročevalac

Izdaja časopisno-izdatniške podjetje ZDL... Rudi Janžura / Odgovorni urednik: Sergej Vošnjak / Tiska...

Amandma zveznega izvršnega sveta

Glede olajšav za letni dopust je zaenkrat v se še zelo nejasno — Večje dotacije družbenim organizacijam, med drugim Zvezi gluhih in Zvezi slepih — Zmanjšanje rezervnega sklada

Beograd, 1. marca. Odbora za proračun zvezne ljudske skupščine sta sprejela danes amandma zveznega izvršnega sveta k predlogu proračuna FLRJ za l. 1954.

V tem amandmaju predlaga Svet povečanje sredstev nekaterih zveznih organov na račun zmanjšanja rezervnega sklada. Po predlogu v amandmaju naj se zmanjša skupni znesek dotacij ustanovam s samostojnim financiranjem zaradi razpusta »Radia-Jugoslavije«.

Zvezna uprava za investicijsko graditev naj bi prejela še 490 milijonov dinarjev za investicijska dela, s katerimi bi se dogradila stavba bivšega »Radia-Jugoslavije«.

Po amandmaju naj bi se povečali tudi izdatki zvezne Geodetske uprave za 150 milijonov dinarjev. Ta denar naj bi se uporabil za dograditve stavbe, Uprava za ekonomsko in tehnično pomoč pa naj bi prejela na račun dinarske protivrednosti tripartitne tehnične pomoči 100 milijonov dinarjev.

Pred zasedanjem parlamenta 5. marca

Po 20-dnevnem razpravljanju v gospodarskih in proračunskih odborih parlamenta, bodo predlog zveznega družbenega plana in proračuna za 1954. leto, kakor tudi zakon o proračunih najvažnejše točke dnevnega reda na plenarnih sejah domov zvezne ljudske skupščine, ki se sestane 5. marca.

Kot se je vedelo v predsedstvu skupščine, bodo na skupni seji obeh domov 5. marca imeli ekspozice o predlogu družbenega plana in proračuna predstavnikov zveznega izvršnega sveta. Razprava o teh vprašanjih se bo začela 8. marca na ločenih sejah obeh domov, ker bo 6. in 7. marca zasedala vseh 13 skupščinskih odborov, ki se doslej še niso sestali. Odbori bodo pretresli načrte svojih poslovnikov in določili vprašanja, ki jih bodo reševali v neposredni bodočnosti.

Pričakujejo, da bodo končali skupščinsko debato o planu in proračunu pred 15. marcem, skrajnim terminom, do katerega morajo zato po odločbi skupščine od decembra pret. leta zakona izglasovati.

Kot se je vedelo, ne bodo predložili predloga družbenega plana v obliki, kot jo je dal zvezni izvršni svet. Odbora za gospodarstvo predložena teksta nista sprejela zaradi njegove formalno pravne obdelave. V novem tekstu predloga družbenega plana, ki ga izdeluje posebna komisija gospodarskih odborov, bodo močneje poudarili zakonski značaj in razdelili zakon na pet poglavij: sedanji položaj gospodarstva, osnovne smernice gospodarske politike letos, planski instrumenti, razdelitev sredstev federacije in nekatere obvezne norme, ki naj bi veljale za sprejemanje republiških in lokalnih gospodarskih načrtov.

Predlog zakona o družbenih planih za razvoj gospodarstva je za sedaj umaknjen z dnevnega reda skupščinskih sej. V parlamentarnih krogih naglašajo v tej zvezi, da bodo ta predlog izdelali bolj podrobno in bolj vestno po prvih izkušnjah izvajanja letošnjih gospodarskih načrtov. (Jugopres).

milijonov din pa za povečanje proračun. rezervnega sklada. Svet zahteva tudi 600 milijonov din za Turistično zvezo in nekatere družbene organizacije, ki naj bi uporabile ta denar za izboljšanje pogojev delavcev, uslužbencev in študentov na dopustu. Obenem se predlaga zmanjšanje sredstev za regres gostinstvu v istem znesku. Amandma predlaga tudi zmanjšanje državnih rezerv za 10 milijard din.

Odbora za gospodarstvo obeh zborov zvezne skupščine o amandmajih zveznega izvršnega sveta k predlogu družbenega plana za leto 1954

Beograd, 1. marca. Danes popoldne bosta odbora za gospodarstvo zveznega zbora in zborov proizvajalcev zvezne ljudske skupščine po vsej verjetnosti razpravljala o amandmajih zveznega izvršnega sveta k predloženemu družbenemu planu za leto 1954. S tem preuhaja obširno delo v zvezi z razpravljanjem o predlogu

Obračunske plače po kvalifikacijah

od 6000 din za nekvalificirane do 12.000 din za visoko kvalificirane delavce

Amandma zveznega izvršnega sveta k listemu delu predloga družbenega plana, ki govori o plačah delavcev in uslužbencev v gospodarstvu

Beograd, 1. marca. V svojem ekspoziciji v zvezni ljudski skupščini o predlogu družbenega plana za l. 1954 je tov. Mijalko Todorović opozoril na možnost, da spremeni zvezni izvršni svet predvideni sistem nagrajevanja delavcev in uslužbencev v gospodarstvu. Zvezni izvršni svet namreč ni imel možnosti, da temeljito prouči učinkovitost in gospodarsko upravičenost predlaganega plačilnega sistema. Ta sistem je predvideval 8 skupin in je temeljil na povprečni plači, ki ni bila diferencirana glede strokovnih kvalifikacij.

Kakor sem danes zvedel v zvezni ljudski skupščini, je zvezni izvršni svet dal amandma k listemu delu predloga družbenega plana, ki govori o plačah delavcev in uslužbencev v gospodarstvu. Amandma predvideva, da se sistem obračunskih plač delavcev in uslužbencev določi po kvalifikacijah, in sicer: za visoko kvalificirane delavce in uslužbence 12.000 din, za kvalificirane 8.800 din, za polkvalificirane 7.000 in za nekvalificirane 6.000 dinarjev. Plača na uro bi po tem amandmaju znašala za visoko kvalificirane delavce in uslužbence 58, za kvalificirane 43, za polkvalificirane 34 in za nekvalificirane 29 dinarjev.

Amandma razen tega predvideva, da zbor proizvajalcev ljudskega odbora okraja in mesta — če je delo težko in specifično — lahko poveča povprečne obračunske plače, in sicer za največ 20 odstotkov v premogovnikih z jamskim delom, projektantskih organizacijah, hidrotehničnih inštitutih, birojih in inštitutih, ki služijo gospodarskim organizacijam za tehnološki proces; gospodar. računskemu poslovanju, k vrši revizijo gospodarskih organizacij ali tehnične službe in sanitarne inšpekcije.

Na predlog sveta za gospodarstvo so dali v razpravo odlok MLO o davčni stopnji dopolnilne dohodnine. Pred tem je predsednik gospodarskega sveta tov. Tone Bole podal nekaj misli o bistvu nove uredbe o dohodnini.

Odborniki so pozdravili novo davčno politiko, zlasti obdavčitev po katastru ter zaščito obrtnikov, ki ustvarjajo dobiček z lastnim delom. Razen za odlok o davčni stopnji dopolnilne dohodnine so odborniki glasovali tudi za predlog gospodarskega sveta, da se obrtnikom, ki imajo do 250 tisoč dinarjev davčne osnove in ki delajo brez tuje pomoči, določni davčni pavšal, kar bi prav tako pomenilo vzpodbudo za večjo storilnost.

O higienski službi v Mariboru je poročal predsednik sveta za zdravstvo in socialno politiko Pola MLO Maribor, na kateri so razpravljali o davčni problematiki v letu 1954 ter o delu higienske službe in sanitarne inšpekcije. Na predlog sveta za gospodarstvo so dali v razpravo odlok MLO o davčni stopnji dopolnilne dohodnine. Pred tem je predsednik gospodarskega sveta tov. Tone Bole podal nekaj misli o bistvu nove uredbe o dohodnini.

družbenega plana, ki poteka v obdobjih obeh zborov že več dni, v zaključno fazo. Treba je le še proučiti vprašanje nekaterih instrumentov, nakar bo mogoče končati vso razpravo v zvezi z obravnavanjem predloga.

Po tem je potrebno, da glasujeta oba zbora na osnovi dosedanje razprave o predlogu plana še o tem predlogu kot celoti.

Predlog zakona o proračunih

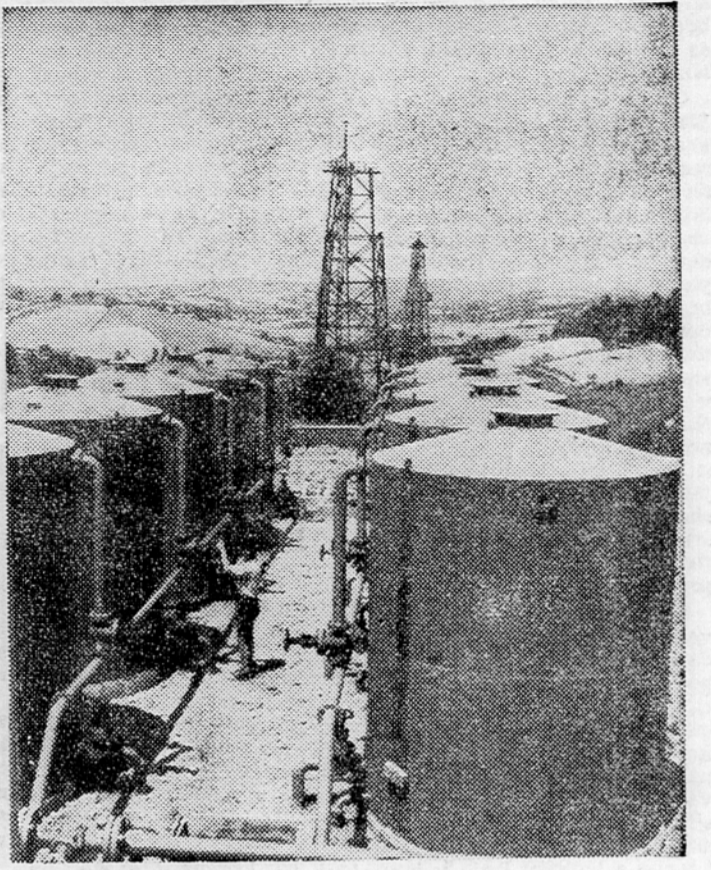
sprejet tudi v odboru za gospodarstvo zbora proizvajalcev

Beograd, 1. marca. Na današnji seji je odbor za gospodarstvo zbora proizvajalcev zvezne ljudske skupščine sprejel tiste dele predloga zakona o proračunih, za katere je potrebno njegovo soglasje. Odbor je proučil posamezno tiste dele zakonskega predloga, ki se nanašajo na vire proračunskih dohodkov in na razdelitev teh dohodkov.

V začetku seje je poverljivi zveznega izvršnega sveta dr. Nikola Balog poudaril, da se proračun obravnava kot

Beograd, 1. marca. Danes popoldne sta imela odbor za gospodarstvo zbora proizvajalcev zvezne ljudske skupščine kratko sejo, na kateri je bilo sklenjeno, da bosta obravnavala amandmaje zveznega izvršnega sveta k predlogu zveznega družbenega plana jutri. Vseh amandmajev je 23. Obenem bosta odbora jutri glasovala o predlogu plana.

eden od instrumentov financiranja. Družbeni plan se jemlje kot osnovni instrument razdelitve, proračuni pa razpolagajo s tistimi sredstvi, ki so zagotovljena z družbenim planom. Kot novost, ki je vnešena v ta predlog zakona, so posebni skladi, vprašanje katerih doslej ni bilo rešeno; ljudski odbori so jih doslej ustvarjali mimo zakona. Kontrola nad izvajanjem proračuna je prav tako postavljena drugače: opravlja jo proračunski organ, kontrolno finančni poslovanjem ljudskih odborov in ustanov s samostojnim financiranjem pa opravlja večina finančna inšpekcija.

Prve skupne rezervoarje na naftnih poljih Mostavine, od koder se pretaka nafta po naftovodu do železniških postaj

MARIO SCELBA O SVOJI VLADI

„Večina je precej solidna“

Predsednik skupščine in vodja krščansko-demokratske levice Gronchi ni zadovoljen z načinom reševanja politične krize

Rim, 1. marca. (Tanjug) Predsednik italijanske vlade Scelba je izjavil novinarjem, da je zaupnica, ki jo je vlada dobila v senatu, popolnoma zadovoljiva. O večini, ki jo ima vlada, je Scelba dejal, da je precej solidna in da pri sedanjem parlamentarnem položaju ni mogoče ustvariti trdnjše večine. V prihodnje bo vlada po mnenju Scelbe morda celo razširila svojo parlamentarno osnovo v nekaterih vprašanjih.

Politični krogi razlagajo to Scelbovo izjavo kot upanje, da bodo monarhisti v nekaterih vprašanjih podprli vlado, ko bodo v parlamentu glasovali o posameznih zakonskih predlogih in ukrepih. Casopisni menijo, da bi utegnili priti do takega sodelovanja najprej pri ratifikaciji pogodbe o evropski obrambni skupnosti in pri določitvi jasne vladne politike proti kominformovskim strankam. Glede prvega vprašanja sodijo, da bo lahko dobiti podporo monarhistov, drugo vprašanje pa bo trši oreh glede na to, da ne gre za tehnične ali policijske ukrepe, pač pa za vprašanje, ki sega globoko v politično področje, na katerem bi morali spraviti v sklad stališče socialnih demokratov in stališče monarhistov. V socialnodemokratskih krogih se vedno vztrajno odklanjajo možnost sodelovanja z monarhisti in pravijo, da bi bilo sodelovanje mogoče samo pri posameznih zakonskih načrtih, nikakor pa se ne bi smelo sprejeti v politično in parlamentarno razširitev vladne koalicije. Pristaši desnice pa menijo, da ni mogoče doseči solidne in trdne meščanske vlade, in naj bi bila kos naraščanju kominformovskih strank, če se omejena vladna večina ne bo razširila tudi za 40 monarhističnih glasov.

Priprave za proslavo mednarodnega dneva žena v Trstu

Trst, 1. marca (Tanjug). V Trstu in drugih krajih cone A STO se organizacije demokratičnih žena pripravljajo za proslavo 8. marca, mednarodnega dneva žena. Organizacije žena so imele dosedaj sestanke v središču in predmestju Trsta, v Kolonkovcu, Nabrežini in Sesslanju. Na sestankih so žene pretrdale razna gospodarska in socialna vprašanja, zlasti pa sedanje gospodarsko krizo in brezposelnosti ter izseljevanje domačega prebivalstva v Avstralijo. Na vseh sestankih so žene ostro obsidile nameravano izseljevanje domačih ljudi, rekoč, da morajo domačini ostati tu in dobiti zaposlitev, do katere imajo vsi pravico, če pa je treba koga izseliti, so to tisoči italijanskih priseljencev, ki jih italijanska vlada kolonizira na slovenskih tleh, da bi jih kolonizirala. Osmeга marca bo posebna proslava v Skednju.

Rim, 1. marca. (Tanjug) Predsednik skupščine in vodja

za potrebam. Razširiti bo treba tudi kanalizacijsko mrežo.

Več kritičnih pripomb je bilo v razpravi izrečenih tudi na račun mariborskih gostinskih obratov, zlasti nedavno odprtega lokala »Srbska klet«, kjer so higienski pogoji skrajno pomanjkljivi in je pijanje vode tako porazno, da so lokal imenovali »kulturni škan-dal Maribora«.

Jugoslovanski in grški novinarji pri predsedniku turške vlade

Ankara, 1. marca (Anatolija). Predsednik turške vlade Adnan Menderes je sprejel jugoslovanske in grške novinarje, ki so prišli v Ankaru na proslavo prve obletnice balkanskega sporazuma. Predsednik Menderes se je nekaj časa razgovarjal z jugoslovanskimi in grškimi novinarji.

6 dni in 6 noči nepretrgoma ...

(Od našega beograjskega dopisnika)

Beograd, 1. marca. Diskusija o predlogu družbenega plana se v odborih za gospodarstvo obeh zborov zvezne ljudske skupščine bliža koncu. Novinarji so napravili o tej diskusiji zanimivo statistiko. Odbora za gospodarstvo zveznega zbora in zborov proizvajalcev sta imela doslej po 16 sej in sta uporabljala za te seje vsak 75 ur. To pomeni, skupaj vzeto, da sta o predlogu družbenega plana razpravljala doslej okoli 150 ur ali nekaj več kot 6 dni in 6 noči nepretrgoma. Če bi šli s to računico, ki ni napravljena iz razdovednosti, temveč zato, da številčno pokažemo, kako ogromno delo je bilo opravljeno, še naprej,

Zasedanje MLO Maribor

Maribor, 1. marca. Danes je bila v Mariboru 27. skupna seja MLO Maribor, na kateri so razpravljali o davčni problematiki v letu 1954 ter o delu higienske službe in sanitarne inšpekcije. Na predlog sveta za gospodarstvo so dali v razpravo odlok MLO o davčni stopnji dopolnilne dohodnine. Pred tem je predsednik gospodarskega sveta tov. Tone Bole podal nekaj misli o bistvu nove uredbe o dohodnini.

Odborniki so pozdravili novo davčno politiko, zlasti obdavčitev po katastru ter zaščito obrtnikov, ki ustvarjajo dobiček z lastnim delom. Razen za odlok o davčni stopnji dopolnilne dohodnine so odborniki glasovali tudi za predlog gospodarskega sveta, da se obrtnikom, ki imajo do 250 tisoč dinarjev davčne osnove in ki delajo brez tuje pomoči, določni davčni pavšal, kar bi prav tako pomenilo vzpodbudo za večjo storilnost.

zdravstvo in socialno politiko Pola MLO Maribor, na kateri so razpravljali o davčni problematiki v letu 1954 ter o delu higienske službe in sanitarne inšpekcije. Na predlog sveta za gospodarstvo so dali v razpravo odlok MLO o davčni stopnji dopolnilne dohodnine. Pred tem je predsednik gospodarskega sveta tov. Tone Bole podal nekaj misli o bistvu nove uredbe o dohodnini.

Letošnje investicije po družbenem planu LR Slovenije

V letu 1953 so znašale skupne investicije v LR Sloveniji po nepopolnih podatkih 31 milijard 846 milijonov dinarjev; od tega je šlo 48,4% za gradbeno dela, 42,1% za opremo in montažo in 9,5% za ostalo. V primerjavi s letom 1952 se je skupni obseg investicij lanj zelo povečal zaradi povečanih lastnih sredstev ljudskih odborov in podjetij. Zaradi tega se je tudi obseg gradbenih del lanj dvignil za 11%.

Glede investicij se v letu 1954 že izvaja načelo dajanja kreditov na osnovi natečaja in rentabilnosti računov. Sredstva za posojila v ta namene bodo na razpolago iz splošnega investicijskega sklada predvidenega v zveznem družbenem planu pa tudi iz republiškega in lokalnih investicijskih skladov. Ta način dajanja kreditov bo zagotovil vlaganje sredstev v take investicije, ki bodo v čim krajšem roku dajale čim večji učinek. Sama obveznost za vračanje kreditov bo silila delovne kolektive podjetij, ki bodo prejela kredit, k skrajnemu varčevanju s temi sredstvi ter obnem tudi k temu, da bodo objekte čimprej usposobila za obratovanje.

Ko govorimo o letošnjih investicijah, je treba tudi vedeti, da bodo naslednje razpolagala podjetja s celotno amortizacijo za vzdrževanje in nadomestitev osnovnih sredstev. Tako bodo imeli delovni kolektivi ustreznih sredstev za redno vzdrževanje, kakor tudi za nadomestitev izrabljenih osnovnih sredstev. Skupni znesek amortizacije s katerim bodo v letu

1954 razpolagale gospodarske organizacije v naši republici, znaša 23 milijard 507 milijonov dinarjev, to je približno 10 milijard dinarjev več kakor v preteklem letu.

Ker so za dodeljevanje investicijskih kreditov postavljena omenjena nova načela, je razumljivo, da v družbenem planu največji del investicij ne more biti predviden, prav tako pa tudi ne njihova razdelitev na posamezne panoge. V planu so predvidene samo proračunske investicije in investicije za pospeševanje gospodarskega razvoja.

Za financiranje investicijske zgradnje se ustanovi republiški sklad za investicije. Vanj se vplačuje 12,5% skupnega zneska republiškega davka na dobiček gospodarskih

organizacij in anuitete od kreditov, ki se dajo iz tega sklada ter tista sredstva, ki se po običajnem postopku prek republiških kreditnih skladov za investicije znaša 822 milijonov dinarjev.

Nadalje se ustanovi sklad za gospodarsko pomoč Dolenjski, Kočevski in Primorski. Sredstva sklada se stekajo iz prispevkov, ki jih plačajo okraji in mesta z razvitim gospodarstvom. Za gospodarske investicije, ki se kreditirajo iz tega sklada, plačujejo gospodarske organizacije anuite te v okrajni investicijski sklad. Višino obresti ter odplačilni rok za te kredite določijo okrajni ljudski odbori s okrajnimi družbenimi planom. Omenjeni prispevek za pomoč nerazvitim okra-

jem bo znašal 2 milijardi 140 milijonov dinarjev.

Skupna vrednost investicij, ki jih bo v letu 1954 finansirala LRS iz republiških proračunskih sredstev znaša 2 milijardi 500 milijonov dinarjev; od tega je za investicije v zdravstvu namenjena 1 milijarda, v prosveti 600 milijonov, za palačo nove ljudske skupščine 400 milijonov, za ostalo pa 500 milijonov. Potemtakem bodo republiške investicije po družbenem planu znašale 4 milijarde 640 milijonov dinarjev.

Poleg omenjenih sredstev pa se bosta v letu 1954 iz posebnih virov formirala dva namenska sklada in sicer vodnogospodarski sklad v znesku 600 milijonov dinarjev, ki bo porabljen za investicije v vodnem gospodarstvu in sklad za povzdigo gozdov v znesku 700 milijonov dinarjev.

40.000 ton manj premoga zaradi izgubljenih dni

Rudnik Trbovlje - Hrastnik v lamskem letu

Lani so rudarji premogovnika Trbovlje-Hrastnik nakopali 877 tisoč ton premoga in so s tem izpolnili družbeni plan rudnika 108-odstotno. K temu lepemu uspehu je seveda najbolj pripomoglo povečanje jamske storitve po združitvi obeh jamskih obratov: vzhodnega in zahodnega v skupni jamski obrat »Trbovljev«. Na tem delovišču se je lanj povečala dnevna storilnost od 1.84 na 1.86 ton. Na

jamskem obratu »Hrastnik« pa je ta storilnost nazadovala od 1.15 na 1.07 ton, medtem ko je storilnost v ostriški jami ostala na prejšnji višini.

Za letošnje leto predvidevajo zasavski rudarji še nadaljnji porast jamske storitve in hrastniškega predelu, kjer nameravajo uvesti mehanično zapravljavo odkopnih praznin in v trboveljskih jamah.

Trenutno je vsekakor najtežji problem tega našega premogovnika pomanjkanje jamskega lesa, ki se še vedno dredi. V trboveljskih jamah se skušajo tega problema rešiti na ta način, da uvajajo lesne opornike namesto lesenih; le-te bo verjetno začela izdelovati tudi strojna tovarna v Trbovljah.

Lanj bi lahko v premogovniku Trbovlje-Hrastnik še bolj presegli družbeno obveznost, če ne bi bilo v rudniku nekaterih negativnih pojavov, med katerimi je zlasti pereča izredno visoko število bolnikov. Njihovo število je znašalo lanj 6,5 odstotkov. Med njimi je seveda precej simulantov, kar kolektivnu ne dela časti. Z izboljšanjem varnostnih ukrepov na deloviščih so lanj znižali manjšo obratne nesreče v primeri s predlanskim letom od 1.9 na 1.7 odstotka. Toda ta uspeh kot rečenico ni prišel do izraza, ker se je na drugi strani povečalo število neopravičenih izostankov. Povprečno je bilo vsak dan 9 »plovih« in so samo na ta način zgubili kar eno šestino več kot predlanskim.

Zboljšanje varnostnih ukrepov, ki je sicer dovelo do znižanja manjših obratnih nesreč, ni bilo tako učinkovito, da bi preprečilo težje nezgode. Tako je bilo lanj v tem premogovniku kar 6 smrtnih nezgod, pa tudi štiri težji nezgode, ki se vedno preveč boleče. Neopravičeni izostanki, boleznij, izgubljenih dni, ki jih je bilo vsakega približno nad 339.000, so »ukradle« 40.000 ton premoga ali polmesecno proizvodnjo v vrednosti 130 milijonov din. Če pristejemo k temu še oskrbine za bolnike in ponesrečence, izplačane od zavoda za socialno zavarovanje, znaša ta izguba kolektivna 180 milijonov dinarjev ali 28,5 odstotkov letnega plačnega fonda. Te izgubljene dni so moral seveda nadomestiti drugi rudarji, da je bil finančni plan rudnika kolikor toliko zadovoljivo izpolnjen. Omeniti je treba, da je rudnik lanj prispeval za komunalne graditve 65 milijonov dinarjev, letos pa namerava dograditi že začete stanovanjske hiše in pripevat v ta namen 38 milijonov dinarjev.

S. S.

Japonska gospodarska delegacija v Zagrebu

Zagreb, 1. marca. Člani japonske gospodarske delegacije, ki so prišli sinoči z Reke v Zagreb, so dopoldne obiskali tovarno »Rade Končara«. Japonski gospodarstveniki so se dve uri razgovarjali s predstavniki tovarne ter se zanimali za proizvodnjo, izvoz in delavsko samoupravljanje. Popoldne so člani japonske delegacije prisostvovali sestanku trgovske zbornice, kjer so se seznanili z nekaterimi gospodarskimi problemi LR Hrvatske, posebno z izvoznimi in uvoznimi možnostmi te republike. Zvečer so odpotovali v LR Bosno in Hercegovino.

Delo odbora za prosveto in kulturo Sabora Hrvatske

Zagreb, 1. marca. Odbor za prosveto in kulturo Sabora Hrvatske je pričel razpravljati o nekaterih aktualnih vprašanih šolstva v zvezi z družbenim upravljanjem in materialnim stanjem šolstva. Odbor bo razpravljati tudi o novih gimnazijah in osemletkah.

Dopoldne je bil sprejet poslovni odbor, nato pa je predsednik odbora dr. Miloš Zanko razlagal vprašanje družbenega upravljanja šol.

Italijanske oblasti odvzemajo zemljo Slovincem

Denar za prisilno odkupljeno zemljo so porabili za vojno posojilo

Italijanske oblasti še vedno na prisiljen način jemljejo Slovincem njihovo zemljo, da bi potvorili značaj slovenskega življa in ozemlja, ki je ostalo v mejah Italije. Ker po vojni na področju Krmnske gore niso uporabljal več nekdanje smodnišnice »Polveriera Mogoberg«,

vojaške oblasti iz Vidma — prodajajo sedaj ta zemljišča, ki so bila leta 1934 nasilno odvzeta slovenskim kmetom. Ze tedaj so se kmetje temu upirali in večina ni hotela sprejeti smešnih nizkih cen po 25 do 50 centov na kvadratni meter zemlje, ker jim je ta zemlja

služila za preživljanje njihovih družin. Denar za tako prisilno odkupljeno zemljo, kot pripoveduje medanski kmetje, so Italijani vložili v banko in ga med vojno porabili za vojno posojilo. Tako so kmetje izgubili zemljo in denar. Davek na zemljo, katere niso uživali, pa so morali vseeno plačevati, po vojni pa še najemnino, če so hoteli obdelovati lasten kos zemlje.

Večja sredstva za potrebe komunalnih skupnosti v Hrvatski

Zagreb, 1. marca. V zavodu za gospodarsko planiranje LR Hrvatske so izdelali nov predlog za razdelitev dohodkov med ljudskimi odbori in republiko, po katerem bi komunalne skupnosti razpolagale letos z večjimi sredstvi, kakor je bilo predvideno v načrtu družbenega plana. Predloženi bosta dve varianti tega predloga, po katerem bi bili proračunski dohodki ljudskih odborov za dve in pol milijardi oziroma za eno in pol milijarde večji, kakor je bilo predvideno v načrtom republiškega družbenega plana.

Jugoslovanska delegacija na letošnjem zasedanju evropske gospodarske komisije

Beograd, 1. marca. V sredo, 3. t. m. bo odpotovala iz Beograda jugoslovanska delegacija na IX. redno letno zasedanje evropske gospodarske komisije, ki se bo začela 9. marca v Ženevi. Šef jugoslovanske delegacije na tem zasedanju bo podsekretar državnega sekretariata za zunanje zadeve Bogdan Crnobrnja, člani pa namestnik direktorja zveznega zavoda za gospodarsko planiranje Kiro Gligorov, svetnik državnega sekretariata za zunanje zadeve dr. Janvik Fete in svetnik inštituta za mednarodno politiko in gospodarstvo Radoš Stamenković. (Jugopress)

Akcija za konzerviranje krvi v izolski bolnišnici

Koper, 1. marca. Bolnišnica v Izoli bi v kratkem ustanovila postajo za odvajanje in konzerviranje krvi za potrebe bolnišnic v koprskem okraju, ki so do sedaj dobivale kri iz krvne postaje v Ljubljani. Bolnišnica v Izoli je o tej akciji že obvestila krajevne zdravniške in nekatere sindikalne družice, ki bodo med svojim članstvom propagirale za to slovensko in jugoslovansko akcijo. Kolektiv tovarne »Arignon« v Izoli je že pripravil več krvodajalcev, iz bujskega okraja pa se jih je prijavilo okoli 100. (J. Z.)

Poziv za včlanjenje v zvezno industrijsko zbornico

Zvezna industrijska zbornica je bila ustanovljena z ustanovno skupščino 17. februarja t. l. Na podlagi tega in v zvezi z določbami uredbe o združevanju gospodarskih organizacij, poziva sedaj vsa strokovna združenja, da se obvezno prijavijo v določeno rok za včlanjenje v to zbornico. Obnem obveščamo vsa industrijska, gradbena in druga proizvodna podjetja, da se lahko po lastni odločitvi prostovoljno včlanijo v zvezno industrijsko zbornico tudi tedaj, če so članovi drugih strokovnih združenj. Naslov zbornice je: Zvezna industrijska zbornica, Beograd, Studentski trg 15. Zvezna industrijska zbornica

prizadeti danes zemlje ne morejo več kupiti, ker se je predvojna vrednost zemljišč dvignila od 5 milijonov do 20 milijonov lir in zemljo prodajajo le v večjih površinah — milijonskih vrednostih, česar posamezni kmetje ne zmorejo. Zato jih pri nakupu izpodrivajo italijanski veleposelniki in grofje ter cenzorizirajo, ki tako prihajajo v posest zemlje slovenskih kmetov.

Na podoben način goljufajo slovenske kmete z melioracijo močvirja na Prevalu pod Medano ob vnožju Gorških Brd, katero je izvajal konzorcio politico di Preval. Tudi to zemljo so slovenskim kmetom plačevali po zelo nizkih cenah in denar vložili v banko. Nemalo je bila začudena poselnica T. S., ki je hotela iz banke dvigniti pet tisoč lir, ko je izvedela, da bi morala sedaj plačati deset tisoč lir za razknjižbo zemljišča, če bi hotela denar dvigniti.

To diskriminacijsko politiko občutijo tudi naši dvoletniki, posebno Medanci, ki imajo večje zemljiške površine na Prevalu in pri Krmnski gori.

Poleg zemljiške davka morajo kmetje prispevati še visoko dodatno pristojbino za melioracijska dela, tako da se jim zemlje ne izplača obdelovati, ker morajo skoraj vse pridelke prodati samo za razne terjate, sicer jim groze, da jim bodo dali zemljišča na dražbo, če ne izpolnijo svojih obveznosti. Slovenski kmetje so zato zelo zaskrbljeni, da ne bi izgubili svoje zemlje.

J. P.

Gradbeniki iz prakse in univerze bodo nastopali enotno

pril nadaljnji razpravi o študijskem programu na gradbeni fakulteti

Gradbeni inženirji in tehniki so na plenarnem sestanku na katerem sta sodelovala tudi rektor in prorektor TVŠ, ponovno presoteli probleme študijskega programa gradbene fakultete. Podpredsednik društva inž. Kovač Valentin je v izjavnem referatu poročal o delu zastopnikov društva v komisiji, katero je v decembru preteklega leta imenoval izvršni svet LRS za ureditev študijskega programa gradbene fakultete.

Osnovni problem je še vedno v stališču Fakultete za gradbeništvo in geodezijo, ki vidi razloge za nenormalno dolg študij samo v nezadostnih materialnih pogojih. Obravnava na plenarnem sestanku

društva, kjer so sodelovali tudi predavatelji FGG — član društva, je ponovno pokazalo vso kompleksnost problema ter osvetlila nove momente, ki še niso bili zadosti upoštevani. Posebno koristne sugestije je dal rektor TVŠ, dr. inž. Kuhl, ki je posebno poudaril predlog predsednika društva inž. Brillija, da se plenarni sestanek zaključi z enotnimi stališči.

Po skoraj štiriurnem obravnavanju so sklenili, da bodo člani društva kot zastopniki društva, kakor tudi kot zastopniki FGG pri nadaljnjem delu na ureditvi študijskega programa gradbene fakultete enotno nastopali. Študijski program naj ima tak obseg, da bo študent, ki sproti dela, dokonča študij v petih letih. Za študente, ki iz objektivnih razlogov ne diplomirajo v tem času, naj se priznajo študentske pravice do konca šestega leta študija. Društvo prevzema obvezo, da uredi vprašanje pripravniškega staža inženirja, ki bi moral obsegati sistematično dopolnilno strokovno izobrazbo, kar pa danes v večini primerov ni tako. S posebnimi tečajji, ki bi se vršili v okviru fakultete, naj se omogoči poglobljanje znanja inženirjev, ki so že delali določen čas v proizvodnji.

Dne 8. aprila je po mnogih brezuspešnih pogajanjih, pri katerih rudarji nikakor niso hoteli kapitulirati, sledil podobno kakor na Proškinskem splošen napad nekaj tisoč fašistov in rednih italijanskih vojakov, okrepjenih z mornarico in karabinjerji ter finančari. V borbi, ki je trajala ves dan, so Italijani s pomočjo izdajstva uspešli priti čez minsko polja in osvojit glavni rudarsko trdnjavo Strmec, nakar se je vodstvo ustaje predalo, da bi s tem preprečilo nadaljnje, po padcu Strmca nesmiselno prelivanje krvi. Tako proškinska kakor tudi labinska ustaja sta imeli seveda svoj epilog tudi po zaporih in sodiščih, kjer so v stotinah mučili in pretaplali udeležence ustaje, dokler jih ni končno rešila splošna amnestija leta 1925.

Čeprav proškinska in labinska ustaja nista imeli trajnejšega uspeha in nista dovedli do formalne odcepitve od Italije in proglasitve lastne države ali priključitve k Jugoslaviji, ki je v tistem času nič manj krvavo kakor Italija dušila revolucionarna gibanja ljudskih množic, sta vendar obe ti dve ustaji izredno svetla spomenika naše revolucionarne preteklosti in obnem izraziti predhodnici naše kasnejše nacionalne in socialne revolucije.

Ukinjene omejitve uporabe električne energije v Sloveniji in Hrvatski

Ljubljana, 1. marca. V Sloveniji in na Hrvaškem so danes ukinjene vse omejitve porabe električne energije. Po 6 tednih je delo v industriji spet normalno. Vodno stanje rek, posebno Soče, je omogočilo povečanje proizvodnje električne energije. V hidrocentralah Slovenije in Hrvatske se je proizvodnja že toliko normalizirala, da je bila 27. februarja ob 22. ustavljena dobava elektrike iz Avstrije, a včeraj sta obe republiki pričeli vračati višek električne energije avstrijski energetski mreži, ki je pomagala naši industriji v najbolj kritičnem času nizkega vodnega stanja.

Obvestilo imetnikom nemških mark

Osebe, ki so se po vojni vrnile iz Nemčije, so imele na osnovi lanskega poziva zamenjati nemške marke v znesku do 500 RM. Nemške marke bomo zamenjali samo še do 8. t. m. — Urad za zaščito jugoslovanske imovine v inozemstvu.

Labinska republika pred 33 leti

Splošni revolucionarni val po prvi svetovni vojni je — kakor slučajno, pač po organizirano — zajel tudi jugovzhodno Istrro, in sicer labinsko in proškinsko področje ter dal bogati revolucionarni zgodovini jugoslovanskih narodov eno največjačastnejših in obnem tudi izredno zanimivih epizod — takozvano Labinsko republiko.

Ime Labinska republika označuje pravzaprav dvoje samostojnih in med seboj le rahlo povezanih revolucionarnih gibanj, dvoje ustaj, in sicer takozvano proškinsko in labinsko ustajo, ki sta zajeli skupno nad 50 vasi in naselij in na vsem tem področju za več kakor dva meseca povsem paralizirali tedanjo italijansko oblast, ter jo nadomestili s svojo — kmečko-delavsko oblastjo.

Neizmerna beda in pomanjkanje ter nacionalne in socialne krivice, predvsem pa barski in brutalni napadi prvih fašističnih band še za časa pred takozvanim Mussolinijevim pohodom na Rim, so naglasi siromašne, veči del hrvaške kmete in apeničarje najprej na Proškinskem, da so si po vzorcu ruskih »sovjetov« in pod vplivom velike Oktobrske revolucije predvsem v srhu samoobrambe organizirali najprej takozvane »važke odbore«, za tem pa tudi oborožene važke straže, ki so po napadu fašistov v noči med 2. in 3. februarjem 1921 zasedle in utrčile vse dohode v svoje vesti. S tem, da so te važke straže omogočile nadaljnje

napade oboroženih fašističnih tolp, pa so hote ali nehoti onemogočiti tudi vsakršno funkcionarje rednih italijanskih oblasti, katerih organi se v to vasi v tem času enostavno niso več upali prihajati. Tako so se vasi na Proškinskem za nekaj časa popolnoma ločile od ostalih krajev Istre pod oblastjo tedanje kraljevine Italije, vso oblast pa so ves čas ustaje opravljal vaški odbori. Tako stanje je trajalo vse do 4. aprila 1921, ko je na kakih 500 do 600 z vojaškimi in lovskimi puškami ter revolverji in bombami, pa tudi z vilami in sekirami oboroženih proškinskih vaških stražarjev navalila kakih dva do 3000 mož broječa moderna vojska, sestavljena iz fašistov iz Pulja, Pazina, Rovinja in Trsta ter močnih oddelkov redne italijanske vojske in mornarice, karabinjerjev, in šele po dnevni krvtavi borbi ob podpori blindiranih avtomobilov in celo dveh vojnih ladij razpršila važke straže in zopet vzpostavila italijansko oblast. Kako hrabro so se v tej borbi zadržali proškinski vaški stražarji, med katerimi so bili tudi starci, stari do 80 let, in mladinci izpod 16 let, je razvidno prav iz dejstva, da so kljub toliki premoči vzdržali v borbi dva dni in pri tem večkrat italijansko vojsko celo prisilili k umiku. Šele ko so bili od vseh strani popolnoma obkoljeni in so jim italijanski mornarji udarili v hrbet, so se umaknili v gozdovine in se v manjših skupinah upirali še nekaj dni.

Približno v istem času, t. j.

2. marca 1921 pa so rudarji v bazenu reke Raše, t. j. v sosednjem labinskem področju proglasili politični štrajk v znak protesta, ker so fašistične

bande v Pazinu dan prej napadle in pretele njihovega sindikalnega voditelja, komunista Irena Pipana. Ta politični štrajk, pri katerem je pri-

OB ROBU DOGODKOV

... in karavana gre dalje

Dogodki v Egiptu — ostavka in povratek Nagiba — so se razvijali s tako naglico, da je zaenkrat še težko reči, kaj vse je vpletalo na nagli preobrat položaja, kakor tudi ni mogoče izključiti nadaljnjih presenečenj. Predvsem ni še mogoče določiti pretehtati, kateri vplivi so bili močnejši: notranji ali zunanji. Poročila, ki so v teh dneh prihajala iz Egipta, so govorila o grožnji 15.000 egiptovskih oficirjev z jugs, ki so zahtevali povratek Nagiba, o demonstracijah Nagibu naklonjenih študentov in končno o zaroti, ki naj bi jo bil vodil major Haled Mahi-jedin, za katerega so poročali, da je komčno dosegel kompromis z revolucionarnim svetom o vrnitvi Nagiba. Dogodki pa so vsekakor pokazali, da si je general Nagib pridobil v deželi tako popularnost, da bi njegov odstop — ki vendarle ni bil tako prostovoljen, kakor je hotel prikazati celo sam Nagib po svoji vrnitvi v predsedniško palačo — lahko predstavljalo resno nevarnost za nadaljnjo neodvisnost mlade egiptovske republike.

Na spremembo prvotnega sklepa revolucionarnega sveta pa je v še večji meri vplival položaj v sosednem Sudanu. General Nagib je namreč rojen Sudanec in ima zelo tesne prijateljske zveze z voditelji vojaške sudanske nacionalne unionistične stranke. Njegov odstop je v Sudanu povzročil velike demonstracije, v Egiptu pa je bila poslana posebna delegacija, ki naj bi pri revolucionarnem svetu protestirala in izrazila sudansko nezadovoljstvo z odstranitvijo Nagiba. Komentarji, ki so se pojavili v tisku, so že napovedovali, da bi se položaj v Sudanu, ki je bil za Egipt zelo ugoden, lahko spremenil. Prijateljnost, ki jo uživa Nagib v Sudanu, je pokazal tudi njegov prihod na otvoritev sudanskega parlamenta, ko ga je na letališču pričakalo okrog 50.000 ljudi, sudanski predsednik Ismail el Askari pa je po vrnitvi Nagiba na položaj predsednika republike izjavil, da je to najboljša vest, kar jih je kdaj slišal.

Spodnja zbornica bo razpravljala o obrambni politiki in o izdatkih za obrambo — Predlagano je zvišanje obrambnih izdatkov za 3 milijone funtov

Spet Mc Carthy

Konec spora med McCarthyjem in ameriškim obrambnim ministrom Stevensom pomeni za premnoogo hudo razočaranje. Prve izjave Stevensa se namreč vzbudile up, da se bo McCarthyju vendarle nekdo postavil po robu (kazalo je celo, da Stevensa podpira Bela hiša) in da se bo končno, če že ne prenehalo, pa vsaj omejilo njegovo delovanje. Končalo pa se je drugače: Stevens se je vdal brez bitke in odstoj bodo oficirji ameriške armade moralni pričati pred senatno komisijo za raziskovanje protiameriške dejavnosti. Sinoči je McCarthy sporočil, da bo ponotno pozval pred komisijo generala Zwickerja, zaradi katerega sta se bila on in Stevens spila.

Kaj naj to pomeni? Mar v ZDA res ni nikogar, ki bi obziral McCarthyja, čigar delovanje strahuje Američane, če želi pa dela neprecenljivo škodo. Stevensu bi bil mogel pomagati samo njegov predpostavljeno, predsednik Eisenhower, ki je obenem vrhovni poveljnik ameriških oboroženih sil. Leto pa tega ni storil. Tako je amer. armada obsojena na »čistko«, kakršno so že pohabljali delovanje zunanje ministrstva, prosvetnih ustanov, teatra itd. Zakaj? Deloma je morda odgovor, da McCarthy ni samo navaden senator, ampak človek, ki ga vzdržuje in podpira precejšen del velikih kapitalistov ter katoliška cerkev. S te plati ga je torej nevarno napadati. Na drugi strani pa obstoja še en razlog za Stevensovo (beri Eisenhowerjevo) kapitulacijo: letos bodo v ZDA parlamentarne volitve in republikanski stranki bi utegnili rešen spor v njihovi vrhovni moči škodovati, zlasti še, ker kaže, da bo glavna volilna parola: »Boj proti komunistu«. Glede na to pač ne kaže napadati »vodilnega antikomuniste«, zlasti pa ga v tem primeru ne sme napadati vodstvo njegove lastne stranke. Čeprav se morda milijoni navčnih volivcev verjeli, da jih skuša Brickerjev predlog obvarovati nesreče tujih mednarodnih sporazumov, je bilo predsedniku Eisenhowerju od vsega začetka jasno, da pomeni to samo nov in spretno pripravljen napad republikanske desnice na predsedniškem mestu. Lani julija je odločno izjavil: »Odločno nasprotujem vsakemu predlogu, ki bi skušal spremeniti našo tradicionalno oblast za sklepanje med-

General Nagib v Sudanu

Navdušeni množici, ki ga je hotela pozdravljati, se je umaknil — Britanski diplomati sodijo, da je kompromis med Nagibom in Naserjem samo nekaj začasnega

Kartum, 1. marca (Reuter). Predsednik egiptovske republike general Nagib je prišel danes opoldne v letalov v Kartumu. Nagiba je čakala množica 50.000 prebivalcev sudanske prestolnice, Nagib pa je s spremstvom izstopil na stranskem izhodu iz letališča in se odpravil v palačo generalnega guvernerja. Na letališču so ga pozdravili predsednik sudanske vlade Azhari s člani vlade, generalni guverner Robert Howe in drugi.

Kartum, 1. marca (AFP). — Pred palačo generalnega guvernerja v Kartumu je prišlo do resnih neredov, pri katerih je policija streljala. Neredi so povzročili na eni strani pripadniki unionistične stranke, na drugi strani pa pripadniki stranke Uma. Zvedelo se je, da je bilo ubitih 8 oseb, več pa ranjenih. Med ubitimi sta tudi šef britanske policije v Kartumu Mc Gregor in funkcionar kartumske policije brigadni general El Mahdi.

Glede na neredi so sklenili preložiti otvoritev sudanskega parlamenta. Položaj je še vedno nejasen in tujniam se pride do spopadov med pristajši zagovorniki Sudana z Egiptom in zadržovniki neodvisnosti Sudana.

Kairo, 1. marca (AFP). Revolucionarni svet je sklenil, da bodo do nadaljnjega zaprli vse univerze v Kajru in Aleksandriji, da bi se izognili demonstracijam študentov. Pri zadnjih demonstracijah je bilo poškodovanih 13 demonstrantov.

Radio Kairo je oddajal sinoči razglas ministra za notranje zadeve, ki poziva prebivalstvo, naj bo mirno in naj opravi svoje vsakdanje delo.

Zvišani britanski izdatki za obrambo

Spodnja zbornica bo razpravljala o obrambni politiki in o izdatkih za obrambo — Predlagano je zvišanje obrambnih izdatkov za 3 milijone funtov

London, 1. marca (Tanjug). V britanski Spod. zbornici se bo jutri začela debata o vladni obrambni politiki in stroških za obrambo v prihodnjem letu. Debatu bo začel predsednik vlade Winston Churchill, ki bo priporočil Spodnjemu domu, naj sprejme pred kratkim objavljeno »Belod knjigo« o obrambi. Skupni izdatki za obrambo v finančnem letu 1954/55 bodo znašali 1.640 milijonov funtov in so

Iz življenja na Srednjem vzhodu

Karikatura: M. Bregar

Predlog senatorja Brickerja

Od našga dopisnika v New Yorku

Amandacija je dobila tipično politično barvo histeričnega vzdruja v ameriški politični areni. Tema o komunističnih agentih v ameriški vladi je prišla spet v ospredje in pristajši Brickerjevega amandmana so pričeli dokazovati, da bi bil svet obvarovan vse nesreče izgube Kitajske, razdeljene Nemčije in korejske vojne, če bi bilo prepovedano predsedniku sklepati take tajne pogodbe, kot jih je sklepal Roosevelt v Jalti, Truman pa v Potsdamu. Predsednik sam ne more biti zadostno poročstvo nacionalne varnosti, zato je kontrola kongresa nujno potrebna.

Polez ozadje Brickerjevega predloga

Čeprav so morda milijoni navčnih volivcev verjeli, da jih skuša Brickerjev predlog obvarovati nesreče tujih mednarodnih sporazumov, je bilo predsedniku Eisenhowerju od vsega začetka jasno, da pomeni to samo nov in spretno pripravljen napad republikanske desnice na njegov osebni položaj na predsedniškem mestu. Lani julija je odločno izjavil: »Odločno nasprotujem vsakemu predlogu, ki bi skušal spremeniti našo tradicionalno oblast za sklepanje med-

so sporočile, da je otvoritev parlamenta, ki so ga danes preprežili krvavi neredi, preložena na 10. marec.

London, 1. marca (Tanjug). — Britanski minister za zunanje zadeve Eden je proučil danes s strokovnjaki za vprašanja Srednjega vzhoda poročila britanskega veleposlanika v Kajru Stevensona o razvoju dogodkov mesta do jutri zjutraj. Večina letih je prišla v mesto zaradi napovedane otvoritve sudanskega parlamenta.

Sudanska vlada je prosila vse visoke goste, ki so bili povabljeni na otvoritev sudanskega parlamenta, med drugim tudi zastopnika Velike Britanije Selwyna Lloyda, naj ne zapuščajo svojih prostorov v rezidenčni generalnega guvernerja, dokler jim oblasti ne bodo mogle zagotoviti osebne varnosti. Hkrati

Razčiščenje položaja v Siriji

Pred sestavo nove vlade, ki ji bo predsedoval bivši minister Šabri Asali

Damask, 1. marca (AFP). Voditelj političnih strank, ki so trenutno v Homsu, so se sporazumeli, da bo novo sirijsko vlado sestavil Šabri Asali, ki pripada nacionalistični stranki. Novi sirijski ministri predsednik Šabri Asali je bil od leta 1947 do leta 1948 večkrat notranji minister in minister pravosodja. Asali je eden izmed voditeljev nacionalistične stranke, kateri pripada tudi predsednik republike Atasi in katere glavni cilj je izvedba socialnih reform in združitve Sirije z Irakom.

Kaže, da je s tem položaj v Siriji razčiščen. Več dni so iz Damaska prihajale zelo nasprotujoče si vesti, zaradi katerih tudi najboljšim poznavalcem Sirije ni

bilo jasno, kakšen je položaj. Kaže, da je bil general Sukairi, ki je držal oblast v rokah po odhodu Šišaklija, že od vsega začetka za sporazum z voditelji upora, vendar pa sporazuma ni mogel takoj skleniti, ker se je v Damasku dvignila majhna skupina oficirjev in skušala obdržati stari režim. S pomočjo nekaterih vojaških enot so pristajši Šišaklija mogli nekaj ur držati v šahu šefa generalnega štaba in upravljati z radijsko postajo. Po odločni intervenciji drugih oficirjev so se pristajši Šišaklija pridružili upornikom, nakar se je general z njimi sporazumel in so sledili vsi ukrepi, potrebni za normaliziranje položaja v Siriji.

Nehru odklonil ameriško pomoč

Indija hoče braniti neodvisnost Azije in prijateljsko sodelovati z vsemi azijskimi državami

New Delhi, 1. marca (AFP). Predsednik indijske vlade Nehru je odklonil vojaško pomoč ZDA, ki mu jo je ponudil predsednik Eisenhower. Nehru je izjavil, da ameriških opazovalcev v komisiji OZN za Kašmir ni mogoče več imeti za nevarne in da je njihova navzočnost v Indiji odveč.

New Delhi, 1. marca (Tanjug). V parlamentu je Nehru danes prebral pismo, s katerim je odklonil ameriško pomoč Indiji in ponovno razložil stališče indijske vlade glede vojaške pomoči Pakistanu, Indiji, je dejal, ne dvomi v dobre namene Amerike. Ostro pa je odgovoril na ameriško koncepcijo o »nevarnosti pred komunistično napadalnostjo« v Aziji ter omenil izjavo funkcionarja ameriške vlade Robertsona, ki je dejal, da »Amerika prisiljena gospodovati nad Azijo, dokler ne zloži komunistične nevarnosti«. Nehru je dejal, da je indijska politika v popolnem nasprotju s tem in da stremi za obrambo neodvisnosti Azije in prijateljskim sodelovanjem z azijskimi državami, vstevši tudi Kitajsko. Priponil je, da ZDA napa-

dalmosti Kašmira do danes niso obsojile, zato je nevarnost, da bi se utegnila napadnost v tem delu sveta tuji v prihodnje svobodno razvijati, smedtem ko bo Amerika razmišljala o definiciji agresije.

»V tem smislu« je dejal Nehru, spomeni ameriška vojaška pomoč Pakistanu neposredno ameriško vmešavanje v kašmirski problem. Kašmirsko vprašanje bomo videli odšel v luč povečanja oboroženih sil na sprotni strani. Nehru je zaključil svoj govor z besedami, da je Indija v težkem položaju, čigar rešitev je stvar vse Indije.

Vseameriška konferenca

Predvsem bodo razpravljali o gospodarskem sodelovanju med ZDA in Latinsko Ameriko — Konferenca se bo udeležil tudi generalni sekretar OZN

New York, 1. marca (Tanjug). Združene države Amerike posvečajo veliko pozornost letni konferenci organizacije 21 ameriških držav, ki se je začela danes v Karakasu v Venezueli. Sodeč po kampanji, ki jo vodijo časopisi v ZDA že nekaj mesecev, je glavni smoter ZDA, da bi na konferenci v Karakasu obsojili Guatemalo »komunističnega vpliva«, ki je po trditvi prodril v to državo. Po mnenju ameriških časopisov in radijskih komentatorjev pa je

podobna, da so se tik pred otvoritvijo zasedanja zmanjšale možnosti, da bi ZDA v tem uspele.

Ameriški časopisi menijo, da bo gospodarsko sodelovanje in ekonomska politika ZDA do Latinske Amerike glavni predmet razpravljanja v Karakasu. Nedavne ameriške obtožbe proti državam Latinske Amerike, ker so zvišale ceno kave, so vzbudile nezadovoljstvo med delegacijami, ki so prišle v Karakas. Hkrati opozarjajo na dejstvo, da je v Lat. Ameriki močan val nerazpoloženja proti ZDA in da na konferenci lahko pričakujejo ostro kritiko ameriške gospodarske politike v Latinski Ameriki.

New York, 1. marca (Reuter). Generalni sekretar OZN Dag Hammarskjöld bo odpotoval danes v Karakas, kjer se bo udeležil otvoritve vseameriške konference. Do četrtka bo ostal v Venezueli. To je prvi obisk Hammarskjölda Latinski Ameriki, odkar je postal generalni sekretar OZN.

Počastitev spomina Vatroslava Jagića na Dunaju

Dunaj, 1. marca (Tanjug). Danes je dunajska univerza s slovesnim odprtjem poprsja Vatroslava Jagića, ki je delo mojstra Ivana Meštrovića, počastila ob 30-letnici smrti spomin tega velikega slavista in svojega dolgotrajnega profesorja. O življenjskem delu Vatroslava Jagića, ki je deloval kot znanstvenik v Zagrebu, Odesi, Petrogradu, Berlinu in na Dunaju, je govoril profesor slavistične stolice dunajske univerze prof. dr. Jagodič. Dejal je, da je Jagičevo ime eno izmed največjih v bogati zgodovini te stare znanstvene ustanove. Na slovesnosti, ki so se je udeležili njegovi učenci iz več evropskih držav, so govorili tudi predsednik Srbske akademije znanosti dr. Aleksander Belič, zastopnik Jugoslovanske akademije v Zagrebu dr. Marko Kostrenčič in drugi. Jugoslovanski slavisti in znanstveniki so poudarili pomen, ki ga ima Jagičevo znanstveno delo za spoznavanje kulturnih pridobitev jugoslovanskih narodov v preteklosti in za uveljavitev kulturnega sodelovanja med Jugoslavijo in Avstrijo. Na slovesnosti so prišli tudi jugoslovanski veleposlanik na Dunaju Vučinić, pokrajinski glavar Gradliša dr. Karal in predstavniki avstrijskega ministrstva za prosveto.

Indokina-glavna skrb francoske vlade

Pred pogajanjem za sklenitev sporazuma o neodvisnosti Vietnama

Pariz, 1. marca (Tanjug). — Prvih deset dni v mesecu marcu bo vprašanje Indokine glavna skrb francoske vlade. V petek bo debata o Indokini, ki jo je zahtevalo 50 socialističnih poslancev. Ti poslanci zahtevajo, naj se vlada izjavi, kaj misli storiti po Nehrujevem pozivu za ustaveitev sovravnosti v Indokini. V imenu vlade bo dal izjavo o tem predsednik vlade Joseph Laniel. Hkrati bo morala vlada odgovoriti tudi na interpelacijo predsednika demokratične in socialistične unije odpora, ki je zahteval, naj vlada razloži svoje račune, ki jih ima z vojno v Vietnamu, ter podobno interpelacijo komunističnega poslanca Giovonija. Sredi tega tedna bo vlada do-

bila tudi poročilo ministra za obrambo Plevana, ki se nocoj vrača domov. V začetku prihodnjega tedna pa se bodo začela v Parizu pogajanja za sklenitev sporazuma o neodvisnosti Vietnama in ureditvi razmerja med tema državama v okviru Francoske unije.

ZADNJE VESTI

London, 1. marca (Tanjug). Britansko vojno letalstvo bo dobilo najmodernejša letala, ki so pri poskusih dosegla hitrost večjo od zvoka, je izjavil danes o Spodnjem domu minister Duncan Sandys. Vse je pripravljeno na potovanje v Italijo, da bi obojski čimprej, je dost.

London, 1. marca (Tanjug). Britanski minister za zunanje zadeve Eden je izjavil danes o Spodnjem domu, da je brez prezgodaj za izjavo o tem, kako bi utegnili razvoj o Egiptu vplivati na potovanja o Suetenski prekopu. Britansko stališče glede tega ostane nespremenjeno. Ko je neki poslanec izrazil mnenje, da bi bil sproščeno zneženje egiptovskega režima vsak sporazum z današnjo vlado brez prednosti, je Eden dejal, da je res, da o Egiptu ni vse tako trdno, da pa je v interesu Britanije in njenih zaveznikov, da se sporazum sklene čimprej.

Bonn, 1. marca. Zahodnonemška časopisna agencija poroča, da je podpredsednik zahodnonemškega parlamenta prof. Karl Schmid, proak socialno demokratične stranke, danes odgovoril na obisk v ZDA. Z njim so potekali tudi vplivni člani stranke Fritz Ehler in Willi Brant ter bivši senator Gunther Klein. Poobila jih je ameriška vlada v okviru zamenjanja.

Berlin, 1. marca. Predsednik socialdemokratske stranke Ollenhauer je izjavil po vrnitvi iz Bruslja, da sklepi Socialistične internacionale niso ustvarili nobenega novega položaja za nemške socialne demokrate. Njen uspeh je v tem, da so vse socialistične stranke izjave, da bodo izkoristile vse možnosti za nove razgovore za rešitev nemškega vprašanja in za sklenitev avstrijske državne pogodbe ter da se bodo držale načel kolektivne varnosti.

Sing Man si spet grozi

Fusan, 1. marca. (AFP) Predsednik južnokorejske republike Sing Man Ri je danes spet zagorjil, da bo napadel Severno Korejo, če bo to potrebno». V sporočilu, ki ga je oddajal radijska postaja, je Sing Man Ri izjavil, da »slabost nikoli ni preprečila vojne« in imenoval premirje v Pan Mun Jom »sramotno vdajo«. Poudarjajoč, da Korejci ne bodo nikoli privolili na delitev države, je Sing Man Ri izrazil upanje, da ga bodo tudi zavezniki podprli pri njegovih prizadevanjih in se mu pridružili. »Če tega ne bodo storili, bom sami končali na sever«, je pripomnil.

KDOR LJUBI SLOVENSKO KNJIGO, SE VPISJE V PREŠERNOV DRUŽBO KOT PODPORNIC ČLAN

vah iz teče rok 22 demokratičnim senatorjem in od tega 10 mest na področjih, kjer demokrati nimajo absolutne večine. Prav tako pa izteče rok 13 republikanskim senatorjem, med katerimi jih je 6 izven območja tradicionalne republikanske dominacije. Statistika bi govorila, da imajo republikanci letos pri volitvah za senatorje več upanja na uspeh kot demokrati.

Drugačna pa je slika v predstavnem domu, kjer imajo republikanci 218, demokrati 214, neodvisni pa 3 mesta. Republikanci drže sedaj štiri mesta z juga, ki so bila tradicionalno v rokah demokra-

tov, 28 mest pa imajo v volilnih okrožjih na severu, kjer je bil odnosi političnih sil doslej neverjetno izenačen. To pomeni, da je dovolj, da se bo predsednik v pozni jeseni znašel pred demokratično večino v predstavnem domu, če se javno razpoloženje je malo obrne proti njegovi vladi. Volitve v Wisconsinu, New Yorku in New Jerseyu dokazujejo, da se ameriško javno mnenje obrača prav v taki, za republikansko stranko neprijetni smeri.

Predsednik se zato zaveda, da bi pomenil Brickerjev predlog prepuščanje zunanje politike danes republikancem in jutri demokratom. V tem je notranjepolitični motip njegovega odločnega nasprotovanja nameram republikanske desnice na ustavnem področju.

Toda predsednik gleda nedvomno še daleč. Vsa politična kampanja okoli Brickerjevega predloga je dokazala, da je v bistvu vprašanja borba okoli osnovne smeri ameriške zunanje politike. Ustavni amandman je samo maska politične ideologije izolacionizma. Brez ozira na to, kakšna bi mogla biti struktura ameriškega kongresa v prihodnosti, je jasno, da bi bila usoda pogodbe in sporazumov tudi v prihodnosti taka, kakršna je bila v preteklosti. Če bi bila veljavnost vsakega mednarodnega sporazuma odvisna od kongresne odobritve, bi to prak-

